

Finansinspektionen
Box 7821, 103 97 Stockholm
Att: Helen Svedin
Via e-post: finansinspektionen@fi.se; helen.svedin@fi.se

Stockholm	Ert dnr	Vårt dnr
2024-08-20	24-18226	2024/092

Remissvar angående rapporten Avgifter hos Finansinspektionen

Näringslivets Regelråd (nedan NNR) har beretts tillfälle att avge yttrande över ovan nämnd remiss och anför följande;

Bakgrund

Finansinspektionen (nedan Fi) tar ut årliga avgifter för tillsynsinsatser samt avgifter för prövning av ansökningar och anmälningar från de finansiella företag och personer som driver verksamhet i Sverige. Regeringen beslutar om avgifterna. I rapporten lämnar Fi förslag på nya avgifter som myndigheten behöver ta ut för ärendeslag som följer av nya och ändrade regelverk.

Fi föreslår även en generell avgiftshöjning på i genomsnitt 7 procent för alla ärendeslag inom tillståndsverksamheten. Dessutom föreslås att de lägsta avgifterna höjs för avgiftsgrupp 1-5.

Kostnadstransparens - tillståndsärenden

I remissunderlagen framgår att för de ärenden där Fi avgift beslutas till mer än 500 000 kronor följs tid och kostnader upp särskilt. Innehållet och slutsatserna av denna särskilda uppföljning skulle med fördel kunna redovisas för berörda parter, såsom exempelvis Bankföreningen, för ökad transparens.

I remissunderlaget framgår hur intäkter och kostnader för olika typer av tillståndsärenden har utvecklats, på en övergripande nivå (20 olika ärendegrupper). I redovisningen för flera av ärendegrupperna skriver Fi att det finns många ärendeslag av olika karaktär och med olika avgiftsklasser inom gruppen. Resultatredovisningen blir därmed i vissa fall mycket övergripande och gör det svårt för remissinstanserna och regeringen att bilda sig en uppfattning om avgiftsförslagets rimlighet, inför beslut.

I tabell 2 (sidan 8 i rapporten) finns en redovisning av beräknad genomsnittlig handläggningstid i timmar och minuter (för 35 olika avgiftsklasser). För att skapa en bättre öppenhet och transparens i redovisningen bör fler detaljer framgå, exempelvis hur många ärenden som kommit in, kostnader för sjukfrånvaro, lokaler, over-head, kompetensutveckling etc. Uppgifter av sådan karaktär får anses vara vitala för att omvärlden ska kunna avgöra om det faktiskt handlar om avgifter som motsvaras av erhållna motprestationer på ett kostnadseffektivt sätt.

Det vore också värdefullt för remissinstanserna att få en något mer specificerad beskrivning av exempelvis avgiftsklass AG där det enbart framgår att handläggningstiden för dessa ärenden är 9000 timmar. Det handlar alltså om ett antal årsarbetstider för en handläggare. Det vore exempelvis intressant att veta hur stor del av de 9000 timmarna som beräknas läggs på inläsning av ansökningshandlingar.

NNR noterar vidare att det i den aktuella rapporten inte finns några siffror för antalet behandlade ärenden utan endast angivelser av om antalet ärenden ökar eller minskar. NNR har angående tidigare avgiftsrapporter noterat att antalet ärenden för vissa ärendetyper är mycket få (1-5 stycken per år). NNR antar att det fortsatt kan handla om mycket få ärenden av vissa ärendetyper. NNR skulle gärna vilja se en beskrivning av hur tidsbedömningarnas tillförlitlighet påverkas av det väldigt begränsade underlaget för utvärdering som är tillgängligt. Fi kanske redan har gjort vissa utvärderingar, som skulle kunna bidra till remissinstansernas och beslutsfattarnas förståelse av underlagen. Dessa utvärderingar skulle i så fall behöva redovisas i underlagen.

Angående svårigheten för utomstående parter såsom NNR att ta ställning till rimligheten i Fi avgifter är exempelvis godkännande av ändring av fondbestämmelser. Den genomsnittliga arbetstiden för detta är satt till 17 timmar och avgiften till 25 500 kronor. Det kan naturligtvis finnas ändringar i fondbestämmelser som är komplexa och omfattande, men NNR har förstått att det förekommer en hel del ändringar som enbart är av redaktionell karaktär. NNR ifrågasätter rimligheten i att ändringar av fondbestämmelser som enbart handlar om att byta ut enstaka ord ska behöva ta någon tid alls att godkänna. Rimligheten i den genomsnittliga handläggningstiden 17 timmar behöver klargöras av Fi. Underlagen behöver kompletteras i detta avseende.

Kostnadstransparens - årliga avgifter

Angående årliga avgifter (tillsynsavgifter) redovisar Fi intäkter och kostnader för sex olika avgiftsgrupper, på ett mycket övergripande plan. Exempelvis ingår i avgiftsgrupp 1 banker, kreditmarknadsföretag, värdepappersbolag med flera. Fi förklarar att de totala kostnaderna för en avgiftsgrupp fördelas på varje företag i gruppen utifrån dess balansomslutning, sammanlagt fondvärde eller nedlagd tid. Den årliga tillsynsavgiften för de största bankerna, exempelvis SEB, utifrån bankens balansomslutning för år 2022 skulle uppgå till drygt 11 000 000 kr. Samtidigt betalar de allra minsta bankerna minst 150 000 kr i tillsynsavgift per år, vilket innebär en höjning med 50 procent jämfört med år 2022 (då avgiften i sin tur höjdes med 66 procent). Rimligheten i dessa två exempel på tillsynsavgifter är utifrån underlagen svår att ta ställning till. NNR menar att denna redovisning ger någon slags bild av de årliga avgifterna, även om det är på en alltför övergripande nivå. Underlagen behöver kompletteras i detta avseende. Även om remissinstanserna av underlagen kan konstatera att Fi har kostnader, får remissinstanserna en mycket bristfällig insikt i vad som faktiskt utförs på myndigheten.

Effektivitet

I diskussionen om effektivitet vill NNR framhålla följande. Avgifter ska per definition inte vara en finansieringskälla för utgifter som faller under statens generella ansvar, som exempelvis vissa former av myndighetsutövning. Även kostnader som är kopplade till hur myndigheten drivs, och som kan bero på bl.a. personalpolitik och organisation, är frågor som påverkar effektiviteten i arbetet och bör enligt NNR finansieras på annat sätt och inte via avgifterna. En transparent kostnads- och intäktsredovisning för respektive avgift och mottagargrupp är i detta sammanhang därför viktig. Av kostnadsredovisningen är det vidare viktigt att det framgår vilka typer av kostnader som denna innefattar och hur kostnaderna fördelar sig på dessa. Eftersom en stor del av kostnaden är relaterad till arbetstid är det viktigt för remissinstanserna att kunna

bilda sig en uppfattning om vilka arbetsmoment som ingår i handläggningen och hur dessa olika arbetsmoment förhåller sig till varandra tidsmässigt. Ett mål, bland andra, med en sådan redovisning är förstås att myndigheten internt ska kunna identifiera tids- och kostnadseffektiva arbetssätt genom att jämföra tidsåtgången hos olika handläggare.

För att säkerställa att effektivitet verkligen uppnås anser NNR att regeringen behöver titta närmare på hur man kan skapa incitament för att åstadkomma detta. Genom att myndigheten generellt kan skjuta vidare sina ökade kostnader till företagskollektivet finns det en risk att incitamenten minskar för att förbättra effektiviteten i myndighetens egen verksamhet. För att säkerställa effektiviteten i Fi:s verksamhet anser NNR vidare att en diskussion behöver föras kring produktiviteten i Fi:s verksamhet.

Utvärdering

NNR uppfattar att avgiften för ett tillståndsärende bestäms utifrån en uppskattad tid för handläggningen. Detta beror på hur lång tid ett ärende i genomsnitt bedöms ta att handlägga. NNR frågar sig vem det är som gör denna bedömning och hur denna bedömning görs mer i detalj, exempelvis vilka underlag som samlas in inför bedömningen. NNR frågar sig också vilken uppföljning som genomförs av bedömningens överensstämmelse med det verkliga utfallet, d.v.s. hur lång handläggningstiden för en viss ärendetyp i genomsnitt har varit under året. Underlagen behöver kompletteras i detta avseende.

NNR efterfrågar också en redovisning av förändringar i uppskattad genomsnittlig handläggningstid för olika typer av ärenden. En sådan redovisning kunde i brist på bättre ge remissinstanserna en indikation på förändringar i effektivitet hos myndigheten.

NNR har i tidigare remissvar påtalat vikten av att det regelbundet görs och redovisas en oberoende granskning/uppföljning av systemet för att fastställa avgifter, för att bl.a. se om det uppskattade antalet timmar som ligger till grund för avgiftsklasserna och uttaget av avgifter är rimliga. Det bör också ingå att granska om den modell som används för finansiering av tillstånd och tillsyn är den mest kostnadseffektiva utifrån ett företagsperspektiv.

Slutsats

NNR finner att underlaget behöver kompletteras och förtydligas för att utgöra ett fullgott underlag för regeringens beslut om Finansinspektionens avgifter.

August Liljeqvist
Näringslivets Regelnämnd